

УДК 37.027.378

А.С. Козенок, канд. техн. наук (ДБТУ, Харків)

ФОРМУВАННЯ РІЗНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ЗВО ТЕХНІЧНОГО НАПРЯМКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У Рекомендаціях Ради Європейського Союзу від 22 травня 2018 р. особисті, соціальні та навчальні компетенції визначаються як здатність саморефлексувати, ефективно керувати часом та інформацією, конструктивно працювати з іншими, залишатися стійкими та керувати власними силами. навчання та кар'єра. Сюди входить здатність справлятися з невизначеністю та складністю, здатність навчатися, підтримувати своє фізичне та емоційне благополуччя, підтримувати фізичне та психічне здоров'я, а також здатність вести здоровий та орієнтований на майбутнє спосіб життя, відчувати співчуття та керувати конфліктами в інклюзивний і сприятливий контекст [1].

На початку реформи шкільної освіти Нової української школи (НУШ) в 2018 році було оприлюднено 10 ключових компетентностей, якими має володіти отримувач освітніх послуг при закінченні ЗСЗО.

В ці ключові компетентності входять:

- 1) спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами;
- 2) спілкування іноземними мовами;
- 3) математична компетентність;
- 4) основні компетентності у природничих науках і технологіях;
- 5) інформаційно-цифрова компетентність;
- 6) уміння вчитися впродовж життя;
- 7) ініціативність і підприємливість;
- 8) соціальна та громадянська компетентності;
- 9) обізнаність та самовираження у сфері культури;
- 10) екологічна грамотність і здорове життя [2].

Поєднання ключових компетенцій, закладених у Новій українській школі (НУШ), з тими, що очікуються від випускників вищих навчальних закладів, є надзвичайно важливим для безперервного розвитку особистості та успішної адаптації до викликів сучасного світу.

Ключові компетенції НУШ спрямовані на формування всебічно розвиненої особистості, здатної до самостійного навчання, критичного мислення та ефективної комунікації. Вони закладають фундамент для подальшого навчання та професійного зростання.

Основні компетенції випусників ВНЗ є логічним продовженням шкільних компетенцій. Вони включають в себе більш глибокі знання у певній галузі, дослідницькі навички, здатність до аналізу великих обсягів інформації та розв'язання складних проблем.

Випусники технічних ЗВО повинні володіти широким спектром компетенцій, які дозволять їм успішно працювати в сучасному технологічному світі. Ці компетенції можна розділити на кілька основних груп:

1. Технічні компетенції: глибокі знання в обраній спеціальності; вміння використовувати сучасні інструменти та програмне забезпечення; навички проектування та конструювання; знання матеріалів та технологій виробництва.

2. М'які навички: аналітичне мислення; креативність; комунікативні навички: здатність ефективно спілкуватися як усно, так і письмово, працювати в команді, презентувати свої ідеї; управління часом та проектами; здатність до самонавчання.

3. Цифрові компетенції: вміння працювати з інформацією; знання основних принципів роботи комп'ютерів та мереж; навички програмування; цифрова грамотність.

4. Міжкультурна компетентність: розуміння культурних відмінностей людей різних культурних груп; готовність до роботи в міжнародних командах; вміння адаптуватися до різних робочих середовищ та культурних норм.

Також можна акцентувати увагу на тому, що вище перелічені компетенції перекликаються з тими, що були оголошені на Всесвітньому економічному форумі в Давосі в грудні 2023 році. Давосський форум є однією з найвпливовіших платформ для обговорення глобальних економічних та соціальних питань. Щорічно лідери бізнесу, політики та громадянського суспільства збираються тут, щоб обмінятися ідеями та визначити пріоритети для майбутнього. На даному форумі були зазначені 10 основних компетенцій фахівців різних галузей, які можуть знадобитися у 2025 році.

Їх було опубліковано на сайті форуму:

- 1) аналітичне мислення та інноваційність;
- 2) активне навчання та стратегії навчання;
- 3) розв'язання складних проблем;
- 4) критичне мислення та аналіз;
- 5) креативність, оригінальність та ініціативність;
- 6) лідерство та соціальний вплив;
- 7) використання технологій, моніторинг та контроль;
- 8) створення технологій та програмування;

9) витривалість, стресостійкість та гнучкість;

10) логічна аргументація, розв'язання проблем та формування ідей [3].

Слід відзначити, що сучасний світ швидко змінюється, і вимоги до фахівців технічних спеціальностей постійно зростають. Володіння зазначеними компетенціями дозволить випускникам технічних ЗВО: швидко адаптуватися до нових технологій та викликів; знайти високооплачувану роботу в престижних компаніях; а також, реалізувати свій творчий потенціал та зробити внесок у розвиток технологій.

Для розвитку необхідних компетенцій студенти можуть:

- активно брати участь у навчальному процесі - відвідувати лекції, виконувати завдання, брати участь у дискусіях;
- практикуватися в вирішенні реальних інженерних задач - брати участь у проєктах, стажуватися на підприємствах;
- розвивати свої м'які навички - відвідувати тренінги, брати участь у студентських організаціях;
- постійно вдосконалювати свої знання - читати наукову літературу, відвідувати конференції, брати участь у онлайн-курсах.

Отже, сучасний інженер – це не тільки фахівець у вузькій галузі, але й універсальний професіонал, який володіє широким спектром компетенцій. Розвиваючи ці компетенції, випускники технічних ЗВО зможуть досягти успіху в своїй кар'єрі та внести свій вклад у розвиток технологій.

Світ стає все більш технологічним, глобалізованим та динамічним. Інженери відіграють ключову роль у розробці нових технологій, створенні інноваційних продуктів та вирішенні глобальних проблем. Для успішної роботи в таких умовах необхідні не тільки глибокі технічні знання, але й широкий спектр інших компетенцій, які дозволять інженерам ефективно взаємодіяти з колегами, клієнтами, партнерами та адаптуватися до постійних змін.

Інформаційні джерела

1. Карты компетенції. URL: <https://kwalifikacje.edu.pl/karty-kompetencji/> (дата звернення 10.10.2024).

2. Нова українська школа: ключові компетентності. URL: <https://uied.org.ua/2020/03/323/> (дата звернення 11.10.2024).

3. The Future of Jobs Report 2023/ Infographics. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/infographics-2128e451e0/> (дата звернення 11.10.2024).